१७ औं प्रतिदिन वार्षिकोत्सव

राष्ट्रिय दैनिक
# प्रतिदिन
PRATIDIN NATIONAL DAILY

विज्ञापनको लागि सम्पर्क:
९८०१४५८१८१,९८४२६३४४२६,९८५२६७५३४४ ०२३-५४३८२०

वर्ष-१७ ।। अङ्क : ६७ ॥ २०८१ चैत ३० गते शनिबार (12th Apr 2025 Saturday) | Pratidin National Daily | मूल्य-रु.५/-

# यसरी पक्राउ परे दुर्गा प्रसाई ,१२ दिन हिरासतमा राख्न अनुमति

झापा(प्रस) । चैत १५ गतेको राजावादी समूहको प्रदर्शनमा हिंसा भड्काएको आरोपमा पक्राउ परेका मेडिकल व्यवसायी दुर्गा प्रसाईंलाई अनुसन्धानका लागि अदालतले प्रहरीलाई १२ दिनको म्याद दिएको छ ।

शुक्रबार जिल्ला अदालत काठमाडौंका न्यायाधीश शिशिरराज ढकालको इजलासले राज्यविरुद्धको कसूरमा प्रसाईंमाथि अनुसन्धान गर्न १२ दिनको म्याद दिएको सूचना अधिकारी दीपककुमार श्रेष्ठले बताए । त्यस्तै प्रसाईंसँगै पक्राउ परेका उनका अंगरक्षक दीपक खड्काविरुद्ध पनि १२ दिनको म्याद थप भएको छ । १५ चैतको प्रदर्शनका नाममा हिंसा भड्काएर उनी फरार रहेकोमा बिहीबार प्रहरीको विशेष ब्युरोले आसाममा पक्राउ गरी शुक्रवार बिहान उनलाई भद्रपुर ल्याएको थियो । त्यसपछि उनलाई जहाजबाट काठमाडौं लगिएको हो ।

प्रसाईंले अगुवाइ गरेर चैत ४ गते राष्ट्रिय पञ्चायतका पूर्व अध्यक्ष राप्रपाका नेता नवराज सुवेदीको नेतृत्वमा राजसंस्था पुनःस्थापनाका लागि संयुक्त जनआन्दोलन समिति गठन गरिएको थियो । सुवेदीले उनै प्रसाईंलाई जनआन्दोलन समितिको कमान्डर पनि घोषणा गरेका थिए ।

चैत १५ गते प्रसाईंले नै भाँडभैलो मच्चाएपछि राजावादीहरूको प्रदर्शन हिंस्रक बनेको थियो । प्रदर्शनका क्रममा एक सञ्चारकर्मीसहित २ जनाको मृत्यु भएको थियो । साथै दर्जनौं गाडीमा आगजनी र व्यक्तिगत तथा सरकारी सम्पत्तिमा समेत आगजनी र तोडफोड भएको थियो ।

यसैबीच गृहमन्त्री रमेश लेखकले गत चैत १५ गते काठमाडौंमा भएको घटना अपराधिक र विध्वंसात्मक कार्य भएको बताएका छन् ।

शुक्रबार प्रतिनिधिसभाको कानुन, न्याय तथा मानव अधिकार समितिमा बोल्दै मन्त्री लेखकले यस्तो बताएका हुन् ।

तीनकुने भएको घटनाप्रति सरकारको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको उल्लेख गर्दै उनले आइन्दा यस्ता घटना हुन नदिन चनाखो रहेको समेत बताए । उनले तीनकुने घटना आपराधिक र विध्वंशकारी घटना

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

## पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रलाई संसदीय समितिमा बोलाउन माग

झापा(प्रस) ।सांसदहरूले चैत १५ गते तीनकुनेमा भएको हिंसात्मक घटनाको छानबिनको दायरामा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहलाई ल्याउनुपर्ने बताएका छन्।

सिंहदरबारमा शुक्रबार बसेको प्रतिनिधिसभा अन्तर्गतको कानुन न्याय तथा मानवअधिकार समितिको बैठकमा उनीहरूले तीनकुने घटनामा ज्ञानेन्द्र शाहको भूमिका देखिएकाले छानबिनको दायरामा ल्याउनपर्ने बताएका हुन्।

बैठकमा कांग्रेस सांसद जीवन परियारले चैत १५ गतेको घटनामा ज्ञानेन्द्र शाहको भूमिकाका बारेमा बहस भएकाले समितिमा बोलाउन सुझाव दिए। कुनै पनि व्यक्तिले अराजकता र अमानवीय काम गरे संविधानको नजरमा बराबर रहेकाले ज्ञानेन्द्र शाहका विषयमा छलफल हुनुपर्ने उनले बताए। उनले लोकतन्त्रमाथि धावा बोल्नेहरूविरुद्ध राज्य चुप लागेर बस्न नहुने बताए।

त्यस्तै एमाले प्रमुख सचेतक महेश बर्तौलाले तीनकुने घटनामा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहको

❖ बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

# दुर्गा प्रसाईका सच्चा वफादार दिपक खड्का

दुर्गाका लागि कुर्बानी दिने को हुन् दिपक ?

झापा(प्रस) । बीएण्डसी अस्पतालका संचालक दुर्गा प्रसाईका लागि अंगरक्षक दिपक खड्काले पटकपटक कुटाइ मात्र खाएनन् , दुर्गासंगै पक्राउ खाँदै उनी जेलनेल भोग्नसमेत तयार भएका छन् । उनले दिएको बलिदानीलाई हेर्दा उनी सच्चा वफादार हुन् । दुर्गा प्रसाईंको लागि जस्तोसुकै योगदान दिनसक्ने र साथ नछोड्ने दिपकको साँचो वफादारीको प्रमाण हो । इमानदारीताका साथ कर्तव्य पालना गर्दै आएका दिपक दुर्गाका हरेक अपराधको भागिदार बनेका छन् । पछिल्लो पटक कमाण्डर दुर्गाले चैत १५ गते तीनकुनेमा गराएको हिंसात्मक घटनामा बराबरी भूमिका निर्वाह नगरेपनि दिपकले दुर्गाको अपराधको बराबरी हिस्सा स्वीकारेका छन् । दुर्गासंगै उनी शुक्रवार पक्राउ परेका छन् । दुवैलाई एउटै कसूरमा अदालतबाट म्याद थप गरिएको छ । यस पटक मात्र होइन , गत वर्ष चैत ५ गते दुर्गा प्रसाईंको सुरक्षार्थ सर्वोच्च अदालतबाट उनी हतियारसहित पक्राउ परेका थिए । केही दिन प्रहरी हिरासतमा बसेर उनी छुटेका थिए ।

झापा बुद्धशान्ति गाउँपालिका -३ स्थित बुधबारे घर भएका ५१ वर्षीय दिपक २०५२ साल जेठ महिनामा नेपाली सेनामा सैन्य दर्जामा भर्ना भएका थिए । तत्कालीन भवानी दल गुल्म हुँदै हालको भवानी दल गणमा सिपाही दर्जामा कार्यरत रहि १६ बर्ष उनले जागिर पुरा गरेका थिए । उनले २०६८ सालमा गुल्म प्रबन्ध हुद्दा दर्जामा नेपाली सेनाबाट अवकाश लिएका थिए । त्यसपछि बिगत ६ बर्षदेखि उनी बीएण्डसी अस्पतालका संचालक दुर्गा प्रसाईंका निजी सुरक्षा गार्डको रुपमा कार्यरत रहेका छन् ।उनका श्रीमती र २ छोरी रहेका छन् ।

सबैले छोडेपनि उनले साथ छोडेनन्

बीएण्डसी अस्पताल खोलेपछि दुर्गासंग धेरैले संगत गरेका थिए । दुर्गाको स्वभावका कारण उनीसंग संगत गर्नेहरु धेरै दिन टिकेनन् । दुर्गाले राम्रोदेखि नराम्रो कामका लागि पनि उनका सहयोगीहरुलाई लगाएको विभिन्न घटनाले देखाएको छ । दुर्गाकै लागि अपराध गर्दा ज्यान मुद्धामा यसअघि ९ जना जेल परेका छन् । दुर्गाको संगत धेरैले छोडेपनि दिपकले चाहिँ छोडेनन् । बीएण्डसी अस्पताल र त्यसपछि राष्ट्र राष्ट्रियता धर्म संस्कृति नागरिक बचाउ अभियानका लागि दुर्गालाई साथ दिँदै आएका दिपकले अब कारागारभित्र पनि साथ दिने भएका छन् ।

# धुलाबारी-इरौंटार निर्माणाधीन सडकको प्रगति ६५ प्रतिशत

मेचीनगर(प्रस)। बहुवर्षीय योजनाअन्तरगत धुलाबारीदेखि इरौंटारसम्मको निर्माणाधीन सडकको राज्यमन्त्री, मेयर र अध्यक्षले स्थलगत निरीक्षण गरेका छन् ।

शुक्रबार कोशी प्रदेश सरकारका भौतिक पूर्वाधार विकास राज्यमन्त्री भूमिप्रसाद राजवंशी, मेचीनगर नगरपालिका प्रमुख गोपालचन्द्र बुढाथोकी, बुद्धशान्ति गाउँपालिका अध्यक्ष मनोज प्रसाईले धुलाबारीदेखि इरौंटारसम्मको निर्माणाधीन सडकको स्थलगत निरीक्षण गरेका हुन् ।

२०७६ कात्तिक २० गते ठेक्का सम्झौता भएको भद्रपुर, ज्यामिरगढी, धुलाबारी, गोजावस्ती, मागुरमाडी, शान्तिनगर हुँदै इलामको इरौंटार सडकको अहिलेसम्म निर्माण कार्य भइरहेको छ । भद्रपुरदेखि ज्यामिरगढी सडकको भने यसअघि नै काम पूरा भइसकेको छ ।

२०७९ असार ३१ गते सम्पन्न हुनु पर्ने ठेक्का हालसम्म उक्त गौरवको योजनाको २५ दशमलव ३६० किलोमिटर सडक अझै निर्माणाधीन अवस्थामा नै रहेको छ ।

उक्त सडक कनकाई-झापाली जेभी बिर्तामोडका सञ्चालक शेरबहादुर थापाले भ्याटसहित ४६ करोड २३ लाख ८२ हजार ९८३ रुपैयाँमा ठेक्का लिएका थिए ।

पहिलो पटकको म्याद थपसहित २०८० मंसिर ३० गते सम्पन्न गर्नु पर्ने थियो । उक्त समयमा पनि नसकेपछि फेरि २०८१ माघ १० गते सक्ने गरी भ्यारिएसनसहित दोस्रो पटक ठेक्का भ्याटसहित ५१ लाख ३२ हजार ५१७ रुपैयाँमा दिने सम्झौता भएको थियो । पूर्वाधार विकास कार्यालय झापाका सिनियर ईन्जिनियर उत्तम खरेलले बहुवर्षीय योजनाअन्तरगत हालसम्म भौतिक प्रगति ६५ प्रतिशत र वित्तीय प्रगति ५९ प्रतिशत रहेको जानकारी दिए ।

उनले निर्माण व्यवसायीलाई २९ करोड ७३ लाख १६ हजार ५८ रुपैयाँ भुक्तानी भएको बताए । उनका अनुसार डीवीएसटी प्रविधिको कालोपत्रे सडक भएकाले आ.व.२०८१/८२ को विनियोजित बजेटबाट थप ९ करोड रुपैयाँ दिइएको छ । जसमा उक्त बजेटबाट ६४ लाख २१ हजार ८४ रुपैयाँ सडकमा खर्च भएको छ ।

हालसम्म ६ किलोमिटर सडक कालोपत्रे सम्पन्न भएको छ । २२ किलोमिटर सव-वेस , ६ किलोमिटर बेस निर्माणाधीन र ९० प्रतिशत स्ट्रक्चर कार्य सम्पन्न भएको सिनियर ईन्जिनियर खरेलको भनाई छ ।

निर्माण व्यवसायी थापाले सरकारले ठेक्का सम्झौता भए अनुसारको पुरा बजेट विनियोजन नगरेका कारण सडक निर्माणमा ढिलाई भएको दावी गरेका छन् । उनका अनुसार उक्त सडक निर्माणका लागि म्याद सकिएकाले थप म्यादको प्रक्रियामा रहेको छ । म्याद थपिएर अन्तिम पटकको बजेट आए समयमा नै काम सकिने थापाको भनाई छ ।

राज्यमन्त्री राजवंशीलगायतको टोली के कति काम भएको छ, म्याद बढाउन र थप बजेट विनियोजनका लागि के गर्न सकिन्छ भनेर स्थलगत निरीक्षणका लागि आएको हो ।

धुलाबारीदेखि इरौंटारसम्मको २५ किलोमिटर सडकको डिपिआरसहित योजना ल्याएको नगरप्रमुख बुढाथोकीको भनाई छ ।उक्त निर्माणाधीन सडक मेचीनगर नगरपालिका, बुद्धशान्ति गाउँपालिका र इलामको रोङ गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र पर्दछ ।

# ३ करोडभन्दा बढी रकम हिनामिना गर्ने भुजेल जेल चलान

बिर्तामोड(प्रस) । बिर्तामोडमा मुख्य कार्यालय रहेको एक सहकारी संस्थाको ३ करोडभन्दा बढी रकम हिनामिना गरेको आरोपमा पक्राउ परेका सहकारीका कर्मचारी जेल चलान भएका छन् । ३ करोड ३५ लाख ४०० रुपैयाँ हिनामिना गरेको आरोपमा सहकारीका शिवगञ्ज सेवाकेन्द्रका प्रमुख जीवन भुजेल पक्राउ परेका थिए ।

झापा जिल्ला अदालतको ८ नम्बर न्यायाधीश ऋत्तबहादुर पुलामी मगरको शुक्रवारको इजलासले भुजेललाई पुर्पक्षका लागि थुनामा पठाउने आदेश दिएको एक कानुन व्यवसायीले जानकारी दिए । गौरादह २ घर भई सहकारीको शिवगञ्ज सेवाकेन्द्रको प्रमुख रहेका २८ वर्षीय भुजेलले सहकारीको सम्पत्ति , बचत तथा ऋण हिनामिना गरेका थिए । सहकारीले उजुरी दिएपछि भुजेललाई चैत ३ गते पक्राउ गरिएको थियो ।

**डा. प्रेम ब. शाही, MS, FISS**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - हाड, जोर्नी, नशा, मेरूदण्ड रोग /सर्जन
समय: सोमबार देखि विहिबारसम्म, २ बजे देखि

**डा. दिपायन पाण्डे, MD**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - छाला, यौन, कपाल, सौन्दर्य, कुष्ठरोग
समय: प्रत्येक विहिबार, स्किन हस्पिटल, दमकबाट

**डा. आलोक झा, MD**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मानसिक, नशा तथा मनोरोग
समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिबार, कोशी हस्पिटल, विराटनगरबाट

**डा. केशव कु. मण्डल, MD**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - नवजात शिशु तथा बाल रोग विशेषज्ञ
समय: दैनिक सेवा, विहान १० बजे देखि

**डा. धिरज ताम्रकार, MD / डा. आनन्द देव, MD**
वरिष्ठ फिजिसियन /इन्टरनल मेडिसिन
समय: दैनिक सेवा

**डा. विकाश जैशी, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - कलेजो (लिभर) पेट, जन्डिस, हेपटाईटिस रोग तथा कलेजो प्रत्यारोपण फिजिसियन
समय: प्रत्येक महिनाको अन्तिम आईतबार, विर हस्पिटल, काठमाडौंबाट

**डा. अच्युत भक्त आचार्य, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - छाति, फोक्सो, दम, श्वासप्रश्वास, एलर्जी, निन्द्रा तथा क्षयरोग/ पल्मोनोलोजिष्ट
समय: प्रत्येक महिनाको अन्तिम शनिबार, नर्भिक हस्पिटल काठमाडौंबाट

**डा. विवेक कट्टेल, MD, FRCI**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाथरोग, संक्रमण रोग तथा फिजिसियन
समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शनिबार, न्यूरो हस्पिटल विराटनगरबाट

**डा. निशान भुर्तेल, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मृगौला (किड्नी) रोग तथा मृगौला प्रत्यारोपण फिजिसियन
समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शुक्रबार, सिभिल हस्पिटल काठमाडौंबाट

स्वास्थ्य सेवामा तपाई सँगै
**जिवनरक्षा बिर्तामोड**
पोलिक्लिनिक एण्ड डायग्नोष्टिक सेन्टर प्रा. लि.
बिर्तामोड-४, भद्रपुररोड, झापा (भद्रपुरबसस्टेण्ड अगाडि)
जानकारी तथा नाम दर्ताका लागि सम्पर्क
023-591566 (Reception), 023-531242 (Pharmacy)
9807923352 / 9817094601
विशेषज्ञ OPD सेवा/प्याथोलोजि ल्याब/भिडियो एक्स-रे/डिजिटल एक्स-रे
ECG/ EEG/NCT/PFT/फार्मेसी
खुल्ने समय: विहान ७ बजे देखि बेलुकी ७ बजे सम्म

**डा. धर्मागत भट्टराई, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल रोग, इम्युनोलोजी (रोग प्रतिरक्षा), एलर्जी, बाल बाथजन्यरोग र बाल बोनम्यारो मेडिसिन विज्ञ
समय: प्रत्येक महिनाको अन्तिम शुक्रबार र शनिबार, ॐ हस्पिटल काठमाडौंबाट

**डा. उत्कर्ष कार्की, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बालबालिका किशोरकिशोरी नशा तथा मानसिक रोग /बाल मनोचिकित्सक
समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शुक्रबार र शनिबार, कान्ति बाल हस्पिटल, काठमाडौबाट

**डा. सन्तोष मिश्र, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल नशा मस्तिष्क, मेरुदण्ड, अटिजम, टाउको रोग /बाल न्यूरोलोजिष्ट
समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रबार र शनिबार, काठमाडौं मेडिकल कलेजबाट

**डा. दिलिप न्यौपाने, MD, DM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल पेट, ग्याष्ट्रिक, आन्द्रा, प्यान्क्रियाज, कुपोषण, तथा कलेजो रोग /बाल ग्याष्ट्रोइन्टेरोलोजिष्ट
समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रबार र शनिबार, काठमाडौं मेडिकल कलेजबाट

**प्रा. डा. गौरवराज ढकाल, MS, FISS**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मेरुदण्ड (स्पाइन), नशा, ढाँड, गर्धन, कम्मर रोग /स्पाइन सर्जन
समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शुक्रबार, ॐ हस्पिटल काठमाडौंबाट

**डा. पुरूषोत्तम पराजुली, MS, MCh**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - पिसाब, प्रोस्टेट, मुत्रनलि, पत्थरी तथा मुत्र रोग /युरोलोजिष्ट
समय: प्रत्येक महिनाको तेस्रो शनिबार, न्यूरो हस्पिटल, विराटनगरबाट

**डा. अपार पोखरेल, MS, FIPE**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - नाक, कान, घाँटी रोग /बाल तथा वयष्क ENT सर्जन
समय: प्रत्येक महिनाको अन्तिम शनिबार, सिभिल हस्पिटल, काठमाडौंबाट

**डा. हरिशंकर प्र. यादव, MD, FIEM**
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मधुमेह (सुगर), थाइराईड, हर्मोन रोग
समय: प्रत्येक महिनाको अन्तिम शनिबार, विराटनगरबाट

# शिक्षक आन्दोलन : २४ बुँदे ध्यानाकर्षण पत्रमा के के कुरा समावेश छन् ?

अविलम्ब शिक्षा ऐन जारी गर्नुपर्ने माग सहित देशभरका शिक्षकहरू राजधानी केन्द्रित प्रदर्शनमा छन्।

प्रदर्शनको १० औँ दिन शुक्रवारसम्म आइपुग्दा प्रदर्शन क्रमिक रुपमा बढ्दै गइरहेको छ भने सरकार मौन जस्तै अवस्थामा नै छ। आन्दोलनको आह्वान गरेको नेपाल शिक्षक महासङ्घ र सरकारबीचको अनौपचारिक वार्ता बिहीबार भयो। आफूहरूले प्रदर्शन गर्नुपर्ने कारणहरू समावेश गरिएको २४ बुँदे ध्यानाकर्षण पत्र उनीहरूले सरकारलाई बुझाएका छन्। महासङ्घकी सह अध्यक्ष नानुमाया पराजुलीको नेतृत्वमा गएको प्रतिनिधिमण्डलले ध्यानाकर्षण पत्र बुझाउँदै पुराना सहमति कार्यान्वयन हुनुपर्ने भनेको छ।

महासङ्घले बुझाएको ध्यानाकर्षण पत्रमा विद्यालय शिक्षा ऐनले सम्बोधन गर्नुपर्ने विषय भनेर २४ बुँदामा व्याख्या गरिएको छ। ९५ हजार शिक्षकहरू स्थायी भए पनि शिक्षकको ठुलो हिस्सा अहिले पनि अस्थायी अवस्थामा रहेकोले विगतका सहमति अनुसार सबै खालका अस्थायी शिक्षकहरूलाई एकै खालको सेवा, सर्त र सुविधा पाउने स्थायी शिक्षकमा रूपान्तरण गर्ने प्रबन्ध ऐनमा हुनुपर्ने भनिएको छ। साथै विद्यालयका कर्मचारीहरूको लागि तह र दरबन्दी तोकेर सहमति बमोजिम स्थायी गर्नुपर्ने भनिएको छ।

तलबमान र ग्रेडको सवालमा दरबन्दीमा रहेका शिक्षकको आधारभूत तलब समान तह र श्रेणीका निजामती सेवाका कर्मचारी सरह रहेको भए पनि सबै तह र श्रेणीमा ग्रेड सङ्ख्या भने बराबर नरहेको उल्लेख छ। निजामती सेवाका कर्मचारीको भन्दा शिक्षकहरूबीच तलब र ग्रेडमा विभेद रहेकोले नयाँ ऐनमा शिक्षकको तलब र ग्रेड समान तह र श्रेणीका निजामती कर्मचारीको भन्दा कम हुने छैन भनी लेखिनुपर्ने माग गरिएको छ। साथै सेवा प्रवेशका लागि तालिम र अध्यापन अनुमति पत्र अनिवार्य भएकोले सबै शिक्षकका लागि प्राविधिक ग्रेड दिनुपर्ने लगायतको माग गरिएको छ।

शिक्षकको सेवा र सुविधाको सवालमा शिक्षण पेसामा योग्यतम जनशक्ति प्रवेश गराउन र टिकाउन शिक्षण पेसाको सेवा, सर्त र सुविधा अन्य पेसाभन्दा आकर्षक गराउनुपर्ने, माथिल्लो योग्यता र लाइसेन्स भएका शिक्षकका लागि तहगत (प्राथमिक/ निमा/माध्यमिक) बढुवाको प्रबन्ध हुनुपर्ने, शिक्षक बढुवामा तीन ओटा श्रेणी (प्रथम, द्वितीय र तृतीय) मात्र रहेकोले अन्य पेसामा जस्तै विशिष्ट श्रेणीको व्यवस्था हुनुपर्ने माग पनि ध्यानाकर्षण पत्रमा समावेश छन्।

विश्वविद्यालयमा जस्तै विद्यालय शिक्षामा पनि सबै अस्थायी अवधि पेन्सन लगायतका सुविधा प्रयोजनका लागि जोडिनुपर्ने, नयाँ शिक्षा ऐन जारी हुन अघि प्रचलित ऐन कानुन वमोजिम् स्थायी भएका सबै शिक्षकलाई पुरानै प्रणाली अनुसार निवृत्तिभरण दिने व्यवस्था ऐनमा हुनुपर्ने, विद्यालय शिक्षालाई संविधानको अनुसूची ९ मा राखी तीनै तहका सरकारका बीचमा अधिकार बाँडफाँड हुनुपर्ने भनिएको छ। यद्यपि कुराको सम्बोधन ऐनबाट हुन नसक्ने उल्लेख छ।

ऐनले योग्यता पुगेका स्थायी शिक्षकहरूबाट शिक्षक सेवा आयोग मार्फत प्रतिस्पर्धा गराई प्रधानाध्यापक नियुक्त गर्ने पद्धतिको विकास गर्नुपर्ने, त्यसरी नियुक्त भएको प्रधानाध्यापकको लागि कम्तीमा पनि आधारभूत तलबको १५% प्रधानाध्यापक भत्ताको प्रबन्ध गर्नुपर्ने, संस्थागत र सामुदायिक दुवै प्रकारका विद्यालयमा कार्यरत अस्थायी तथा निजी स्रोतका शिक्षकका लागि सामाजिक सुरक्षा कोषको प्रबन्ध हुनुपर्ने, द्वन्द्व पीडित शिक्षक तथा पेसागत आन्दोलनमा लागेर सेवा अवधि टुटेका शिक्षकहरूको टुटेको सेवा अवधि जोडेर नियमानुसार उपदान वा निवृत्तिभरण हुनुपर्ने, पञ्चायत कालमा व्यवस्था विरोधको आरोपमा अन्यायपूर्ण तरीकाबाट बर्खास्त भएका शिक्षकको बाँकी सेवा अवधि गणना गरी नियमानुसार सुविधा दिइने विषय ऐनले हुनुपर्ने माग गरिएको छ।

शिक्षकको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको अधिकार शिक्षा सम्बन्धी जिल्ला स्थित कार्यालयमा रहनुपर्ने, शिक्षकको सरुवाको तहगत रूपमा व्यवस्था गरिनुपर्ने, अभिभावकको बाहुल्य हुने गरी अभिभावककै अध्यक्षतामा विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन गर्ने प्रबन्ध हुनुपर्ने, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा जिल्ला र स्थानीय तहका शैक्षिक प्रशासनका केही पदहरूका शिक्षकहरूबाट समेत काजमा ल्याउने व्यवस्था गर्नुपर्ने, शिक्षकको रजिस्ट्रेसन तालिम तथा पेसागत विकास लगायतका काम गर्न शिक्षण काउन्सिलको व्यवस्था हुनुपर्ने माग गरिएको छ।

शिक्षक दरबन्दी स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरिन नहुने तथा हाल रहेका सबै शिक्षक दरबन्दी सङ्घीय संरचना अन्तर्गत रहने व्यवस्था ऐनले गर्नुपर्ने, लोकतान्त्रिक पद्धति भएका मुलुकमा शिक्षकका पेसागत संस्थाले आफ्ना पेसागत मुद्दा र मर्कामा लेख्न, बोल्न धर्ना दिन, प्रदर्शन गर्न, दबाब दिन पाउने व्यवस्था हुनुपर्ने, ग्रेड वृद्धि र बढुवा रोक्काको अधिकार जिल्ला शिक्षा अधिकारीमा र सेवाबाट बर्खास्त गर्ने अधिकार शिक्षक सेवा आयोगको परामर्शमा प्रदेश निर्देशनालयको प्रमुख वा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको महानिर्देशकमा रहनु उचित हुने महासङ्घको ध्यानाकर्षण पत्रमा उल्लेख छ।

निजी विद्यालयका शिक्षकको तलब भत्ता सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक सरह हुनुपर्ने, सेवा प्रवेश उमेर ४० वर्ष नै गराउनुपर्ने, विद्यालयको अनुमति खारेजी, रद्द वा विद्यालय बन्दको अधिकार स्थानीय तहमा नराखेर स्थानीय तहको सिफारिसमा प्रदेश तहबाट हुनुपर्ने, विषयगत शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था हुनुपर्ने, शिक्षक–कर्मचारीको सुलभ उपचारको लागि केन्द्रमा सुविधा सम्पन्न शिक्षक अस्पताल बन्नुपर्ने माग गरिएको छ।

शिक्षकलाई पनि निजामती सेवामा जस्तै अन्य बिदा सहित घर बिदाको व्यवस्था गरिनुपर्ने, अस्थायी प्रकृतिका सबै शिक्षकको बिरामी बिदा सञ्चित गरी नियमानुसार रकम दिइनुपर्ने तथा अध्ययन, अनुसन्धानमा प्रतिभा प्रस्फुरण गर्न सेवाकालीन अध्ययन, अनुसन्धान र लेखनका लागि समय र आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइनुपर्ने माग गरिएको छ।

## ट्रयाक्टर दुर्घटनामा मृत्यु भएका व्यक्तिको पहिचान खुल्यो

झापा(प्रस)।इलाममा ट्रयाक्टर चोरी गरी लैजाँदै गर्दा दुर्घटनामा परेर मृत्यु भएका व्यक्तिको पहिचान खुलेको छ। मृतक इलाम नगरपालिका वडा नं १० बस्ने ४३ वर्षीय धनबहादुर राई भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय इलामले जनाएको छ। इलाम-७ का ईश्वर राईले बाटोमा पार्किङ गरी राखेको को.१ त ७३४१ नम्बरको ट्रयाक्टर बुधवार राति १०.५० बजे लिएर जाँदै गर्दा दुर्घटनामा परी राईको मृत्यु भएको हो।

घाइते अबस्थामा फेला परेका राईलाई उपचारका लागि जिल्ला अस्पताल इलाम पुर्याइएकोमा उपचारका क्रममा मृत्यु भएको थियो। ट्रयाक्टर धनी राईले विगत ४-५ महिनादेखि सो ट्रयाक्टर बाटोमा राखेका थिए। उनी आफैले सो ट्रयाक्टर चलाउने गरेका थिए। विरामी भएपछि ट्रयाक्टर थन्किएको थियो। ती व्यक्तिले ट्रयाक्टर लिएर जाँदै गर्दा टर्निङमा पल्टिएको प्रहरीले जनाएको छ।

# साना र मझौला आयोजना संघीय सरकारको बजेटमा नराख्न सुझाव

झापा(प्रस)। प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने साना तथा मझौला विकास निर्माणका कामहरु संघीय सरकारको बजेटमा समावेश नगर्न विज्ञहरुले सुझाव दिएका छन्। पूर्व अर्थ सचिव रामेश्वर खनालको संयोजकत्वमा गठित उच्चस्तरीय आर्थिक सुधार सुझाव आयोगले तयार पारेको प्रतिवेदनमा उच्च प्रतिफल दिने सही आयोजनाहरु छनोट गरी समयमा नै सम्पन्न गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ। ६ महिना लगाएर तयार पारिएको प्रतिवेदन शुक्रबार उपप्रधान तथा अर्थमन्त्री विष्णु पौडेललाई बुझाउँदै तीन तहबिच आयोजना बैंक सूचना प्रणालीको विकास गरी एकीकृत गर्नुपर्ने सुझावमा उल्लेख छ। जसले गर्दा आयोजनाहरु दोहोरिने र छुट्ने सम्भावना नहुने प्रतिवेदनमा भनिएको छ।

'पहाडी क्षेत्रबाट बसाइसराई भइरहेको सन्दर्भमा अनावश्यक रुपमा ठूला सडकहरु निर्माण नगर्ने, निर्माण भइसकेका सडक र सिचाइँ पूर्वाधारमा आधारित भएर उत्पादन बढाउने कार्यक्रम ल्याउनुपर्छ,' सुझाव प्रतिवेदनमा भनिएको छ, 'आयोजना कार्यान्वयन प्रभावकारी ढंगले गर्न पर्याप्त पूर्व तयारी गर्ने, पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्ने र आयोजना व्यवस्थापनमा संलग्न कर्मचारीहरुको सरुवा आयोजना अवधिभर नगर्ने र समयमा आयोजना सम्पन्न गर्न सकेमा कर्मचारीहरुलाई वार्षिक तलबको निश्चित प्रतिशत रकम पाउनेगरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्छ।'

# एकाएक फेरियो जीवनको परिचय

• लक्ष्मी उप्रेती

मेचीनगर । झापा मेचीनगर –७ सतिघट्टाका ३९ वर्षीय जीवन धिताल पेशाले शिक्षक हुन। झापाको अर्जुनधारा नगरपालिकामा पर्ने शनिश्चरे माध्यमिक विद्यालय र विर्तामोड नगरपालिकाभित्र पर्ने मोहनमाया माध्यमिक विद्यालयमा माध्यमिक तहमा विज्ञान शिक्षकका रुपमा कार्यरत उनी अधिकाँश समय विद्यालयमा आफ्ना सहकर्मी र विद्यार्थीहरुसँग रमाउँछन्। चक र डस्टर बोकेर कक्षा छिर्ने जीवनको परिचय अब यतिमा मात्र सीमित रहेन।

प्रत्येक विद्यार्थी र उनका अभिभावक अनि उनकै सहकर्मीबीच रहने उनै शिक्षक जीवन अब हरेक संगीतप्रेमी श्रोताहरुका मन मनमा बस्न सफल भएका छन्। नवोदित गायक जीवन धितालको स्वरमा रहेको 'दुःखी रहेछ जिन्दगी 'बोलको गीत बजारमा आएपछि। भरखरै बजारमा आएको गीतकार विरही अधिकारीको शब्द रचना र हरि पौडेलले संगीतबद्ध गरेको 'दुःखी रहेछ जिन्दगी 'बोलको गीतमा उनै जीवनले स्वर दिएका छन्। गीतकार विरही झापाका चुनेजानेका श्रष्टा हुन्। उनी राम्रा राम्रा कविता मात्र कोर्दैनन् कोकिल स्वरमा वाचन समेत गर्छन्। संगीतकार पौडेलको पनि परिचय निकै फराकिलो छ। उनले गाएको गीतको म्यूजिक भिडियो बजारमा छ।

केही दिनअघि मात्र भद्रपुरस्थित एयरपोर्ट होटलको सभाहलमा गीत विमोचन गरिएपछि अहिले हरेक संगीतप्रेमीको जिब्रोमा उक्त गीत गुञ्जिने गरेको छ। ओएसआर डिजिटल यूट्युब च्यानलबाट रिलिज गरिएको उक्त गीत एडी रेकर्डिङ स्टुडियो काँकरभिट्टामा रेकर्ड गरिएको र सिलिगुडीमा मिक्सिङ गरिएको हो।

कुशल म्यूजिक भिडियो निर्देशक कृष्ण अनमोलले निर्देशन गरेको गीतको एरेञ्जर ध्रुव आचार्य रहेका छन्। सुधिरसिंह बराइली रेकर्डिष्ट रहेको गीतमा कलाकारहरु कृष्ण अनमोल, सृष्टि आचार्य, महेन्द्र कोइराला, अर्जुन खरेल, सनम शाह शंकर, रोनी सुन्दासलगायतका कलाकारहरुले अभिनय गरेका छन्।

'एक सुको पैसा घरमा ल्याउनु छैनु जतिबेलै कविता, विहान विहानै यो कविता लेख्न तपाईको यो शुरु भो हैन।' म्यूजिक भिडियोको प्रमुख पात्राको रुपमा रहेकी श्रृष्टि आचार्यले कविता लेख्दैं गरेका अर्का पात्र कविका रुपमा देखा परेका कृष्ण अनमोललाई भन्छिन्।

जवाफमा 'एउटा पत्रिकालाई यो कविता दिनु छ अनु' मलिन स्वरमा कृष्ण अनमोल।

पुनः श्रृष्टिको प्रश्न कृष्णमाथि 'अनि पत्रिकाले चाँहि तपाईलाई यो कविता लेखेर के दिन्छ ?, अनि कविता लेखेर देशमा परिवर्तन ल्याउनुहुन्छ तपाई ? भ्रष्टाचार हटाउँछ तपाईको कविताले ? बलात्कृतलाई न्याय दिन्छ तपाईको कविताले ? ती गरिबका चुलामा आगो बाल्छ त कविताले ? ।'

कविको रुपमा रहेका कृष्ण भन्छन् 'अनु म कवि हुँ, मेरो धर्म कविता लेख्नु हो'

सबैभन्दा ठूलो धर्म आफ्नो परिवार पाल्नु हो, सन्तानप्रतिको जिम्मेवारी बहन गर्नु हो, यस्तो कविता सविता लेखेर केही पनि हुनेवाला छैन श्रीमान ज्यू, लेख्दै गरेको कविता हातबाट खोसेर फ्याकिदिन्छिन्। यो सँगै कृष्ण र श्रृष्टिबीचको संवाद बन्द भएपछि नवोदित गायक गायक जीवनको स्वरमा गीत यसरी बज्छ। आ ............आ ..........आ...,'दुःखी रहेछ यो जिन्दगी, बोल्दैनन् यी चोटहरु।

कृष्ण र श्रृष्टिबीचको संवादले नै स्पष्ट हुन्छ श्रष्टाको हालत। कलाको माध्यमबाट जीवन गुजार्ने नेपाली समाजमा व्यहोर्नुपर्ने सकस गीतको पार्श्व दृश्यमा चित्रण गरिएको छ। गीतमा समावेश नेपाली समाजमा साहित्यकारहरुले आफ्नो सिर्जना पस्कन झेल्नुपरेको संघर्षको दृश्यलेलाई दर्शक एवम् पाठक सामु देखाइएको छ।

साङ्गीतिक क्षेत्रमा अनवरत जीवन खर्चेका सर्जकको उपस्थितिले गीतको ओज बढेको पनि प्रतिक्रिया सुनिन्छ। अहिले त्यही गीतले गायक जीवनलाई सवैतिर चिनाएको छ। विसं २०४२/०८/०२ इलामको सोयाक बुवा आमा गणेशप्रसाद र भक्तमाया धितालका कोखबाट जन्मेका जीवनको सानैदेखिको रुचि भने गीत संगीततिर नै थियो। खेतमा हलो जोत्न जदा होस् या घाँस काट्न, गाईवस्तु चराउन जाँदा होस् इनार कुँवा पानी भर्न जाँदा उनी अन्य कलाकारका गीतहरु गुनगुनाउने गर्दथे। उनैले अहिले आएर छोटै समयमा आफूलाई कुशल गायकको रुपमा उभ्याउन सफल भए।

२०५७ पूर्वी पहाडको खान्द्रुङ मावि सिद्धिथुम्काबाट एसएलसी उत्तीर्ण गरेका जीवनको शैक्षिक योग्यता एमएसी एमएड हो। निर्णय लिन, असफलता, कसैको धम्की, मिहिनत गर्न र एक्लोपना यी पाँच कुराबाट कहिल्यै नडराउन र पछि नहट्न उनको सुझाव छ।

संगीत कक्षाः बिराटनगरस्थित भानु कलाकेन्द्रबाट गुरु साजन राई( ख्यातिप्राप्त गायक) बाट शास्त्रीय र सेमी क्लासिकलको शिक्षा हासिल गरेका जीवनको हालसम्म प्रकाशित गीत/ भिडियोःआफ्नै च्यानल जीवन धितालबाट ४/५ वटा ओएसआरबाट पछिल्लो र अन्य रेकर्डिङको क्रममा रहेका छन्। रचना,संगीत र गायन तीनै विधामा संघर्षरत उनी झापाका विभिन्न साहित्यक र सांगीतिक संघ संस्थामा आवद्ध छन्। गीत संगीतमा अहोरात्र खटिने र सिर्जनामा लागिरहने भावी योजना रहेको उनले सुनाए। 'उसमा वाल्यकालदेखि नै लेख्ने बानी थियो, कडा मिहिनत परिश्रम कामप्रतिको जिम्मेवारीका कारण अहिले सफलताको शिखर चुम्दैंछन्' उनका सहकर्मीहरुको भनाई। 'सानै उमेरदेखि गीत संगीत भने पछि हुरुक्क हुन्थ्यो' पिता गणेशले भने –'अब गीत संगीत नै आफ्नो भावना व्यक्त गर्ने बलियो आधार बनाउने उसको सोच छ।'

# निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी विवरण सार्वजनिक

झापा(प्रस)। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले नागरिकले निःशुल्क रूपमा प्राप्त गर्ने सेवाहरूको विवरण सार्वजनिक गरेको छ।

मन्त्रालयले निःशुल्क प्राप्त गर्ने सेवा, सेवा प्राप्त गर्ने लक्षित समूह, प्राप्त गर्ने स्थान लगायतका विवरण पनि सार्वजनिक गरेको हो।

मन्त्रालयले नयाँ डिजाइन गरेको आफ्नो वेबसाइटमा निःशुल्क सेवासम्बन्धी विवरणहरू र त्यसका लागि थप कागजात चाहिने वा नचाहिने जानकारी पनि उल्लेख गरेको छ।

मन्त्रालयले नागरिकलाई सरकारी स्वास्थ्य संस्थामार्फत आधारभूत उपचार निःशुल्क उपलब्ध गराइरहेको छ। यसैगरी मृगौला रोग, मुटु रोग, क्यान्सर, पार्किन्सन्स, अल्जाइमर, स्पाइनल इन्जुरी, हेड इन्जुरी, सिकलसेल एनिमिया तथा जलन उपचार सेवाअन्तर्गत विभिन्न उमेरसमूहका बिरामीलाई विभिन्न खालका सेवा निःशुल्क दिइरहेको छ।

यसका लागि सेवा प्राप्त गर्ने स्थानको जानकारीसहित कागजात चाहिने भएमा त्यससम्बन्धी विवरणसमेत राखिएको छ। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्री प्रदीप पौडेलले नागरिकले प्राप्त गर्ने निःशुल्क उपचार पारदर्शी र सबैले थाहा पाउने गरी जानकारी राख्न निर्देशन दिएका थिए। सोही आधारमा मन्त्रालयले विस्तृत विवरण खुलाएको हो।

**यसरी...**

भएकोले फौजदारी कानुनी प्रक्रियाबाट नै छानबिन हुने जिकिर गरे। सांसदहरुले घटनाको सत्यतथ्य छानबिन गर्न छानबिन आयोग गठन गर्न माग गरेका थिए।

गृहमन्त्री लेखकले सरकारको रेगुलर क्रिमिनल जस्टिस सिस्टमले घटनाबारे कुनै आग्रह र पूर्वाग्रह नराखी निष्पक्ष छानबिन गर्ने बताए। सार्वजनिक सम्पत्ति लुटपाट, आगजनी र आरजकता गर्ने कार्यमा संलग्नहरुलाई पक्राउ गर्ने कार्य अझै नरोकिएको समेत उनको भनाइ छ। तीनकुने प्रदर्शनका कमाण्डर दुर्गा प्रसाईं प्रक्राउ परेको समेत उनले समितिलाई जानकारी दिए।

उनले लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा आगो लगाएर निरंकुशताको खोजी गर्नु कुनैपनि हिसाबले उचित नहुने बताए। उनले जनतामा गएर आफ्नो कुरा राखेर निर्वाचित हुने अधिकार संविधानले सबैलाई दिएको समेत उल्लेख गरे। उनले भने, 'लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा आगो लगाएर निरंकुशताको खोजीलाई हामीले जुनसुकै भाषा, जुनसुकै शब्दले पनि अगाडि बढाउने कुरा उचित हुन्छ भन्ने मलाई लाग्दैन। जनतामा जाऔँ आफ्नो कुरा राखौं। हामी त पाँच पाँच वर्षमा जनतामा गइराखेका छौं। हामी त जनताबाट निर्वाचित भएर आएका मानिसहरु हौं। फेरि ०८४ मा जानु छ। जनताले पठाएको बेला आउने हो। नपठाएको बेला आउने होइन नि।'

उनले तीनकुने घटनामा मृत्यु भएकाका परिवारलाई १०/१० लाख रुपैयाँ राहत दिने काम अघि बढिसकेको बताए। घटना घाइते भएकाहरुको सरकारले निःशुल्क उपचार गर्ने उनको भनाइ छ। बैठकमा सांसदहरुले तीनकुने घट्नाको जिम्मेवार पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहलाई बनाउनु पर्ने धारणा राखेका छन्।

# बिर्तामोडमा लागूऔषधसहित दुईजना भारतीय पक्राउ

झापा(प्रस)। झापाको बिर्तामोडमा लागूऔषधसहित दुईजना भारतीय पक्राउ परेका छन्। शुक्रवार दिउँसो १२:५५ बजे बिर्तामोडको सिटीसेन्टरस्थित पूर्वपश्चिम राजमार्गमा इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडबाट खटिएको प्रहरी टोलीले काठमाडौबाट काँकरभिट्टातर्फ जाँदै गरेको प्र.३-००१ ख २८२५ नम्बरको न्यू सृष्टी गोल्ड रात्रीकालीन बसमा सवार भारत बेङ्लोर कनाटाकास ईजिपुरा बस्ने ३७ वर्षीया सनम सेख र नागावार बस्ने ५१ वर्षीय ईबराहिम केथाङ्थलाई शंका लागेर चेकजाँच गरेको थियो।

त्यसक्रममा उनीहरुको २ वटा सुटकेशभित्र खानेकुरा चिप्सको ३६ थान प्याकेटभित्र लुकाई छिपाई राखेको लागूऔषध गाँजा ५ के.जी ५३४ ग्राम र २ वटा डब्बाभित्र रहेको लिसाईलो पदार्थ जस्तो देखिने जेली ८ थान फेला परेको थियो। दुवै जनालाई नियन्त्रणमा लिई इलाका प्रहरी कार्यालय बिर्तामोडमा राखी थप अनुसन्धान कार्य जारी रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ।

# बाह्रदशीमा पोखरीमा डुबेर बालकको मृत्यु

झापा (प्रस), चैत २९। झापाको बाह्रदशीमा पोखरीमा डुबेर बालकको मृत्यु भएको छ। अर्जुनधारा नगरपालिका वडा न. ३ बस्ने लोकबहादुर तामाङका छोरा ९ वर्षीय कृष्ण तामाङलाई उनकी आमा सिया लामाले माइतीघर बाह्रदशी गाउँपालिका वडा न.२ किरात टोलका पदम लामाको घर लगेकी थिइन्। मावल घरदेखि ५० मिटरपूर्व पोखरीको डिलमा खेल्ने क्रममा शुक्रवार दिउँसो ३ बजे पानीमा डुबेर ती बालक सिकिस्त भएका थिए उनलाई उपचारको लागि बिर्तासिटी अस्पताल बिर्तामोड ल्याइएकोमा उपचारका क्रममा दिउँसो ४:५० मृत्यु भएको हो।

घटना सम्बन्धमा कानुनी प्रकृया र थप अनुसन्धान कार्य जारी रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ।

**पूर्वराजा...**

संलग्नता देखिएको जवाफदेहीको तहमा ल्याउनुपर्ने बताए। ज्ञानेन्द्र शाहको आह्वानपछि भएको प्रदर्शन हिंसात्मक भएकाले राज्यले गम्भीर भएर अनुसन्धान गर्नुपर्ने उनले बताए। बैठकमा राप्रपाका सांसद ध्रुवबहादुर प्रधानले तीनकुने घटना राज्यपक्षले नियोजितरूपमा घटाएको आरोप लगाए। उक्त घटनाको निष्पक्ष न्यायिक छानबिन भए त्यसदिन भएको कमीकमजोरी बाहिर आउने उनले बताए। उनले उक्त घटनामा नेताहरूलाई झुटा मुद्दा लगाएर आस्थाका बन्दीका रूपमा नराखेर अपराधिक मुद्दा लगाउनु अत्यन्त आपत्तिजनक भएको बताए।

## विमालेख हरायो

मेरो निम्न व्यहोराको लाइफ कर्पोरेसन (नेपाल) लि. को पोलेसी पेपर हराएको हुँदा भेट्नु हुने महानुभावले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा तलको ठेगानामा सम्पर्क गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछु।

नाम :- सरिता पोखरेल
ठेगाना :- बिर्तामोड न.पा.- २, झापा
पोलेसी नं. :- २०००२०४४०
कम्पनी :–लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेसन (नेपाल) लि.
सम्पर्क नं. :- ९८४२६३४४६७

नव सञ्चार गृह प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित तथा नव सञ्चार अफसेटमा मुद्रित । कार्यालय : भद्रपुर बस स्टेण्ड पश्चिम, गजुरमुखीटोल, बिर्तामोड (झापा) । फोन नं.: ०२३-५४३८२० । इमेल : pratidin65@gmail.com । अध्यक्ष : युवराज दाहाल । सम्पादक : इन्द्रसिंह राजवंशी

## सम्पादकीय

# नेपालको अर्थतन्त्र

नेपालमा बिस्तारै आर्थिक वृद्धि उकालो लाग्ने देखिएको छ । एडिबीका अनुसार चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ४.४ प्रतिशतले वृद्धि हुने छ । एडिबीले बुधबार एसियन डेभलपमेन्ट आउटलुक सार्वजनिक गर्दै आर्थिक वृद्धिमा सुधार आउने देखाएको हो । गत आवमा नेपालले ३.९ प्रतिशत मात्र वृद्धिदर हासिल गरेको सन्दर्भमा यो सुधारले आगामी दिनमा अर्थतन्त्रले गति लिने विश्वास बढेको छ । एडिबीले आर्थिक सुधारका आधार पनि स्पष्ट पारेको छ । नेपाली अर्थतन्त्रमा आन्तरिक मागमा सुधार आएको र निजी क्षेत्रको माग सम्बोधन भएको हुँदा अर्थतन्त्रले सुधार लिने प्रक्षेपण गरेको हो । त्यसै गरी पर्यटनसम्बद्ध सेवाको पुनरुत्थान पनि नेपाली अर्थतन्त्र सुधारको अर्को कारण भएको स्पष्ट गरेको छ । पर्यटन क्षेत्र कोभिडअघिकै तहमा क्रियाशील हुनु सकारात्मक हो । गत आवमा सङ्कुचित भएका प्रमुख आर्थिक क्षेत्र जस्तै औद्योगिक उत्पादन, निर्माण क्षेत्र, पेट्रोलियम तथा कच्चा पदार्थको मूल्यमा स्थिरता, लगानीयोग्य पुँजीको उपलब्धता अर्थतन्त्र सुधारको थप आधार भएको पनि एडिबी अधिकारीको निष्कर्ष छ । त्यसै गरी घट्दो ब्याजदरले सबै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा कर्जा विस्तारका लागि मार्ग प्रशस्त भएको अवस्थालाई आर्थिक सुधारको महत्वपूर्ण थप आधार मान्नु अन्यथा होइन ।

सुधारले निरन्तरता पाउँदै गए नेपालको वृद्धिदर आगामी आवमा थप बढ्ने एडिबीको प्रक्षेपण सकारात्मक छ । त्यसका निम्ति पुँजीगत बजेट कार्यान्वयनमा सुधार भने वाञ्छनीय छ । त्यस्तै पर्यटन र यससँग सम्बन्धित सेवामा प्रगति तथा यान्त्रिकीकरण र उन्नत सिँचाइ सुविधा तथा अनुकूल मनसुनमा निर्भर कृषि उत्पादकत्व जस्ता आधारभूत पक्ष बलियो हुन सके आगामी आवमा नेपालको अर्थतन्त्र ५.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने एडिबीको अनुमान यथार्थपरक देखिन्छ । नेपालको प्रमुख व्यापार साझेदार भारतमा समेत मुद्रास्फीति तल्लो विन्दुमा रहेको छ भने त्यसको प्रभावसमेतले नेपालको मुद्रास्फीति पनि नियन्त्रणमै छ । न्यून मुद्रास्फीतिले महँगी बढ्न नदिने हुँदा उपभोक्तालाई राहत पुग्ने छ । तरलता पर्याप्त भएको र न्यून ब्याजदरले निजी क्षेत्रलाई लगानीका निम्ति पुँजी पहुँच रहेको छ । तथापि अझै पनि जोखिम भने पूरै नहटेको एडिबीकै भनाइ छ । विश्वव्यापी भन्सार महसुल बढ्ने क्रम जारी रहेमा संसारमै आर्थिक मन्दी आउने र त्यसले नेपालको पर्यटन आम्दानी र विप्रेषणलाई असर पुऱ्याउन सक्ने एडिबीको आकलन छ । त्यस्तै वैदेशिक सहयोगमा कमी आएमा विकास निर्माणका लागि विदेशी सहायतामा निर्भर नेपालको आर्थिक वृद्धिमा नकारात्मक असर पर्न सक्नेतर्फ एडिबीले सङ्केत अस्वाभाविक छैन ।

Pratidin National Daily
प्रतिदिन

तपाई जहाँ भएपनि
प्रतिदिन दैनिक तपाईसँगै
ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि
लगइन गर्नुहोस
www.pratidindaily.com

# आगलागी, रोकथाम र व्यवस्थापन

• डा.कृष्णप्रसाद पाण्डे

चट्याङ र ज्वालामुखीका कारण हजारौं वर्षदेखि विश्वभरका वनजङ्गलमा हुँदै आएका प्राकृतिक आगोले पारिस्थितिकीय प्रणालीको महत्वपूर्ण चालकका रुपमा भूमिका खेलेको छ । तर आगोका घटना मानिसकै लापरवाही जस्तै खुला स्थानमा आगो बाल्नु वा चुरोटको ठुटो फ्याँक्नु जस्ता कारणबाट हुन्छन् भने सुक्खा मौसममा बहने तेज हावा र कम आर्द्रताले आगो तीव्र रुपमा फैलन सक्छ । जङ्गलमा लागेको आगोले घर, जनस्वास्थ्य, यातायात, आर्थिक लागत, जलवायु परिवर्तन र वातावरणलाई दूरगामी प्रभाव पार्छ । त्यसैले तिनीहरूको ऐतिहासिक आवृत्ति, तीव्रता र क्षेत्र बुझ्नु जनधनमा पुग्न सक्ने हानिलाई कम गर्न र पूर्ण पारिस्थितिकी व्यवस्थापनका लागि महत्वपूर्ण बन्छ ।

आगलागीको प्रभाव

जङ्गल र सहरी वा बस्ती क्षेत्रको सिमानामा वनजङ्गलको आगलागीको असर गम्भीर हुन्छ । आगोले धेरै घर क्षति गर्नुका साथै जनधनको व्यापक नोक्सानी हुन सक्छ । जङ्गलको आगोको धुवाँले विशेष गरी १० माइक्रोमिटरभन्दा सानो कणका कारण वायुप्रदूषण हुनाले मानव स्वास्थ्यमा असर पार्छ । आगोको धुवाँले दृश्यता घटाउनाले हवाई र अन्य यातायातमा अवरोध उत्पन्न हुन्छ । एकातिर आगो नियन्त्रण गर्न र अर्कोतिर यसबाट स्रोतमा पुगेको क्षतिका कारण खर्च बढ्छ । आगलागीबाट ठुलो मात्रामा निस्कने हानिकारक ग्यास (जस्तै

कार्बन डाइअक्साइड, कार्बनमोनोअक्साइड, मिथेन, नाइट्रस अक्साइड र ओजोन) वायुमण्डलमा निस्केर विश्वको जलवायु परिवर्तन र अम्ल वर्षामा योगदान पुऱ्याउँछ ।

आगोले प्राकृतिक इकोसिस्टमको कार्यलाई धेरै तरिकाबाट महत्वपूर्ण असर गर्छ । यसले समय र ठाउँ अनुसार परिवर्तन हुने वनस्पति समुदायको प्राकृतिक विकासलाई नियमन गरेको हुन्छ । आगोले वनजङ्गलको इन्धनको सञ्चयलाई घटाउँदै यसबाट हुन सक्ने अधिक तीव्रताको आगो नियन्त्रण गर्न सक्छ । यसबाहेक आगोले वनस्पतिको उमेर, संरचना र प्रजातिलाई नियन्त्रण गर्दै वनस्पति जीवनको विविधताको दायरालाई बढावा दिन सक्छ । आगोले खाद्य चक्र र इकोसिस्टमभित्रको ऊर्जा प्रवाहलाई प्रभाव पार्दै वातावरणको समग्र स्वास्थ्यमा योगदान पुऱ्याउँछ । यसले जैविक उत्पादकता, विविधता र स्थिरतालाई नियमन गर्छ, जसले इकोसिस्टमको सामर्थ्यलाई सुनिश्चित गर्छ । त्यसै गरी विभिन्न प्रकारका प्रजातिलाई टेवा दिने विविध वातावरणीय अवस्थाको संयोजन सिर्जना गर्दै वन्यजन्तुको वासस्थान निर्धारण गर्न आगोले महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ ।

वनको आगोका प्रकार

वनको आगो तिनको फरक विशेषता र प्रभाव अनुसार धेरै प्रकारका छन् । काण्डमा हुने आगोले मुख्यतया रुखको बोक्रा र भित्री काठ जलाउँछ, जसले रुखको संरचनामा उल्लेखनीय क्षति पुऱ्याउन सक्छ । माटोको जैविक तह जस्तै कोइला, पिट र ह्युमसको दहनबाट पनि आगलागी हुने गर्छ र यस प्रकारको आगोबाट लामो समयसम्म धुवाँ लाग्न सक्छ, जसले यसलाई पत्ता लगाउन र नियन्त्रण गर्न गाह्रो बनाउँछ । जमिनको सतहमा लाग्ने आगो सबैभन्दा धेरै हुने वन आगोको प्रकार हो । यो सामान्यतया लगभग एकदेखि दुई मिटरको सानो फायर लाइन बनाउँदै दुई मिटरको उचाइसम्म पुग्न सक्छ । जमिनमा लागेको आगोले पातलो बोक्रा भएका रुखमा क्याम्बियमको पत्रलाई अत्यधिक तताउनाले क्षति पुऱ्याउन सक्छ । क्राउन फायरलाई सबैभन्दा खतरनाक प्रकारको जङ्गलको आगो मानिन्छ, किनकि यो रुखको छत्रबाट द्रुत गतिमा फैलिन्छ । क्राउन फायर सधैं जमिनको आगोबाट उत्पन्न हुन्छ र यसले 'फायर ब्रिज' सिर्जना गर्न सक्छ जसले आगोलाई एक रुखबाट अर्को रुखमा सल्किन दिन्छ, जसको परिणामस्वरूप व्यापक विनाश हुन्छ । आगोले यसको प्रकार र गम्भीरता अनुसार वनस्पति र पारिस्थितिकी संरचनामा भिन्न प्रभाव पार्छ । आगोको जोखिम र तीव्रता वनस्पतिको दुई प्रमुख विशेषता दहन विन्दु र तापमानबाट निर्धारित हुन्छ, जसले वनस्पतिले कति सजिलै आगो समात्न सक्छ । आगो सिर्जना हुनलाई कम्तीमा चार आवश्यक तत्व चाहिन्छ- अक्सिजन, ताप, इन्धन र एक रासायनिक प्रतिक्रिया । यी तत्वमध्ये कुनै एकलाई हटाए आगो निभाउन सम्भव हुन्छ । यस आगोको त्रिकोणको सोच अनुसार एक वा एकभन्दा बढी घटक हटाए आगो निभाउने यन्त्रले काम गर्छन् ।

आगो र वातावरणीय तत्व

आगोको प्रकृति र तीव्रता साइटको अवस्था, मौसम र इन्धनको विशेषतासहित विभिन्न वातावरणीय तत्वद्वारा उल्लेखनीय रुपमा प्रभावित हुन्छ । मौसमका कारक जस्तै तापक्रमले सामग्रीको दहन विन्दुलाई प्रभाव पार्छ । हावाले इन्धन सुकाउँछ, अक्सिजनको आपूर्ति बढाउँछ र आगोलाई अगाडि बढाउन सक्छ । आगो फैलिने दिशा र गतिलाई प्रभाव पार्छ । थप रुपमा मौसममा कम सापेक्ष आर्द्रताले दहन र फैलावटलाई सजिलो बनाएर पर्याप्त खतरा उत्पन्न गर्छ । सुक्खा र बलौटे माटोले आगोको जोखिम बढाउँछ । यसैगरी जमिनको ढलान, उचाइ र प्राकृतिक अवरोधले आगोको जोखिम र गतिशीलतामा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छन् । आगोको प्रकृतिलाई वनस्पतिको प्रकार (घाँस, झाडी) र इन्धनको विशेषता (भार, आकार, प्रकार, पानीको मात्रा, निरन्तरता र वितरण) पनि निर्धारण गरेको हुन्छ । आगोको जोखिम मूल्याङ्कन गर्न र प्रभावकारी आगो व्यवस्थापनको रणनीति कार्यान्वयन गर्न यी आपसमा जोडिएका तत्व बुझ्नु आवश्यक छ ।

आगोले गर्दा हुने क्षतिको मात्रा यसका धेरै किसिमका विशेषताबाट प्रभावित हुन्छ । जमिनको सतहबाट ठाडो रुपमा मापन गर्दा आगोको ज्वाला पुग्ने उचाइले वरपरको वातावरणलाई कति असर गर्न सक्छ भन्ने सङ्केत गर्छ । त्यसै गरी आगोको निरन्तर ज्वालाले प्रभावित गर्ने क्षेत्र र आगोको कोणले यो कसरी फैलिन्छ र यसको वरपरको वातावरणसँग कसरी अन्तर्क्रिया गर्छ भन्ने कुरामा प्रभाव पार्न सक्छ । आगोको गर्मीले पात र अन्य वनस्पति मर्ने उचाइको मापनले बोटबिरुवाको जीवनमा आगोको प्रभावको अन्तर्दृष्टि प्रदान गर्छ । इन्धनको उपलब्धता बढ्दै जाँदा र प्रत्येक पटक इन्धनको मात्रा दोब्बर हुँदा आगोको तीव्रता चौगुना बढ्ने हुनाले यसको वृद्धि घातीय प्रकृतिमा हुन्छ ।

रोकथामका उपाय

जङ्गलमा आगो लाग्ने जोखिम कम गर्न धेरै सावधानीका उपाय लागु गर्न सकिन्छ । वन क्षेत्रमा आगजनी र धूमपानको निषेधका साथै आकस्मिक दहन रोक्न खुला ठाउँमा आगो बाल्न प्रतिबन्धसहितको कानुनले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छ । आगोको जोखिमको प्रारम्भमै पत्ता लगाउन र मूल्याङ्कनका लागि र समयमै प्रतिक्रियाका लागि वनको आगोको प्रभावकारी रुपमा अनुगमन र पूर्वानुमानको प्रणाली आवश्यक छ । थप रुपमा बलियो जनसम्पर्क र सूचना अभियान महत्वपूर्ण छन् । यसबाट विशिष्ट क्षेत्र, समय र वनस्पतिको प्रकारसँग सम्बन्धित आगोको जोखिमका बारेमा जनतालाई शिक्षित गर्नुका साथै प्रारम्भमै पत्ता लगाउने र आगो निभाउने प्रविधिलाई प्रवर्धन गर्नमा ध्यान केन्द्रित गर्न सकिन्छ । आगोको घटनामा तयारी र प्रभावकारी प्रतिक्रिया सुनिश्चित गर्न वनकर्मी र अग्निनियन्त्रकका लागि प्रशिक्षण कार्यक्रम पनि महत्वपूर्ण छन् । सक्रिय वन व्यवस्थापन अभ्यासका रुपमा वनजङ्गलभित्रको इन्धनको भार घटाउन नियन्त्रित रुपमा इन्धन जलाउने र स्वस्थ वनको इकोसिस्टम कायम राख्ने जस्ता कार्यले आगोसँग वनको सामर्थ्य बढाउन मद्दत गर्न सक्छ । अन्ततः आगोको रोकथाम र व्यवस्थापन प्रयासमा योगदान पुऱ्याउँछ ।

वनमा तल्लो र मध्यम तहका रुख निकाल्दा सम्भावित इन्धन स्रोत हट्छन् र आगोको तीव्रता घटाउन मद्दत गर्छ । मृत काठ निकाल्ने कार्यले उपलब्ध इन्धन घटाउन र आगोको प्रज्वलन रोकन महत्वपूर्ण छ । आगोको फैलावटलाई सुस्त गर्न वा रोकन अवरोधका रुपमा आगोप्रतिरोधी प्रजातिको सुरक्षा पटको स्थापनाले काम गर्न सक्छ । थप रुपमा खोला, नदी, पोखरी र भिजेका बायोटोप जस्ता प्राकृतिक अवरोधको स्थापना वा सुधारले आगो निभाउन मद्दत गर्न सक्छ । खुला मैदानको सुरक्षा पटहरूको सिर्जना गर्नाले इन्धनको निरन्तरतामा बाधा पुऱ्याएर आगोको जोखिमलाई अझ कम गर्न सक्छ । बायोटोपको निर्माणले जैविक विविधता र इकोसिस्टमको स्वास्थ्य बढाउन सक्छ भने नियन्त्रित आगो बाल्नाले इन्धनको भार कम गरी स्वस्थ वन पुनरुत्थानलाई बढावा दिने हुनाले यसलाई व्यवस्थापनको उपकरणका रुपमा पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ । समग्रमा यी सिल्भिकल्चरका अभ्यासले प्रभावकारी आगो व्यवस्थापन र वनको दिगोपनमा योगदान पुऱ्याउँछन् ।

वन व्यवस्थापनका विकल्प

प्रभावकारी वन व्यवस्थापन गर्न वनको स्वास्थ्य बढाउने, पहुँच सुधार गर्न र सुरक्षा सुनिश्चित गर्न विभिन्न रणनीति र पूर्वाधार समावेश गर्नुपर्ने हुन्छ । केही मुख्य विकल्पमध्ये एक राम्रो सडक पूर्वाधारको विकास हो । वन क्षेत्रभित्र र वरपरका सडकको सञ्जालको विकास र मर्मत सम्भारले व्यवस्थापनका गतिविधि, अग्निनियन्त्रणका प्रयास र अनुगमनका लागि पहुँचको सुविधा दिन्छ । त्यसै गरी रणनीतिक रुपमा महत्वपूर्ण स्थानमा पानी भर्ने स्टेसन सिर्जना गर्नाले अग्निसाम्य पार्ने टोलीलाई द्रुत रुपमा पानीको स्रोतमा पहुँच दिन्छ र आगोको आपत्कालीन समयमा प्रतिक्रियाको समयमा सुधार हुन्छ । वन क्षेत्रमा स्पष्ट र जानकारीमूलक सङ्केतको व्यवस्थाले आगन्तुकलाई मार्गदर्शन गर्न, नियमका बारेमा सूचित गर्न र आपत्कालीन निकास वा स्रोतका लागि निर्देशन प्रदान गर्न मद्दत गर्छ । वाच टावर स्थापना गर्नाले र अनुगमन प्रणालीहरू (जस्तै क्यामरा वा ड्रोनहरू) कार्यान्वयन गर्नाले वन क्षेत्रको निगरानी बढाउँछ जसले आगो वा अवैध गतिविधिको प्रारम्भिक अवस्थामै पत्ता लगाउन अनुमति दिन्छ । आपत्कालीन योजनाको विकासले जङ्गली आगो, किराको प्रकोप वा प्राकृतिक प्रकोपप्रति आपत्कालीन प्रतिक्रियाका लागि आवश्यक भूमिका, जिम्मेवारी र प्रक्रियाको रुपरेखासहित विभिन्न परिदृश्यका लागि तयारी सुनिश्चित गर्छ । वनकर्मी, अग्निसाम्य पार्ने कर्ता र स्थानीय समुदायका लागि नियमित अभ्यास सञ्चालन गर्नाले सबैलाई आपत्कालीन प्रक्रियासँग परिचित बनाउन सक्छ र सङ्कटमा प्रभावकारी रुपमा प्रतिक्रिया सुनिश्चित गर्न मद्दत गर्छ । सूचना अभियानमार्फत जनतासँग संलग्न हुँदा वन व्यवस्थापन अभ्यास, आगोको रोकथाम र वनको इकोसिस्टमको संरक्षणको महत्वका बारेमा चेतना जगाउन सकिन्छ । आगो निभाउने आवश्यक उपकरणको उपलब्धताले साना आगो बढ्नुअघि नै द्रुत रुपमा प्रारम्भिक प्रतिक्रियालाई सक्षम बनाउन सकिन्छ ।

# सिकाइको जग प्रारम्भिक शिक्षा

• रमेशप्रसाद गौतम

आधारभूत रुपमा भन्नु पर्दा शिक्षाले मानिसको व्यक्तित्व निर्माण र विकासमा ठुलो मद्दत गर्दछ । यसका निम्ति राज्यले कस्तो शिक्षा पद्धतिको अवलम्बन गर्दछ, त्यसमा निर्भर गर्दछ । विद्यालय तहको शिक्षा अत्यधिक प्रबल रुपमा मानव व्यक्तित्व निर्माणका साथै समाजका विविधतालाई एकतामा बाँधी रुपान्तरणमा ल्याउने हुनुपर्छ । विद्यालयले समाजमा उपलब्ध महत्वपूर्ण जीवनोपयोगी कला, ज्ञान, संस्कृति र सभ्यताका बारेमा यथोचित ज्ञान र सिप दिलाउने काम गर्दछ । एउटा विद्यालयमा अध्ययनरत विविध समुदायका बालबालिकामा विद्यमान, कला, संस्कृति, परम्परा, चालचलन, रीतिरिवाज आदिका सम्बन्धमा अन्तरसंवाद र अन्तर्क्रियाले धेरै कुराको पहिचान दिलाउँछ । तिनमा भएको अन्तरप्रतिभाको प्रस्फुटन हुन गई विशाल व्यक्तित्व निर्माण र सिर्जनात्मक गुणको विकास हुन पुग्दछ । बालबालिकालाई जस्तो ज्ञान दियो त्यस्तै बन्ने हुन् भनिन्छ नै । यसर्थ परिवार विद्यालय छरछिमेक, अग्रज दाजुदिदी आदिले बालबालिकालाई जस्तो ज्ञान दिलायो उस्तै बन्ने हुन । आफ्नो परिवेश र समाजभन्दा बेग्लै र अब्बल, अनुशासित र नैतिकवान् खोजेर पाउन सकिँदैन ।

आज हाम्रो समाजका नैतिकताको ठुलो खडेरी छ । बालबालिकाका व्यवहार प्रायः सामाजिक देखिँदैन । अटेरी, लगनशीलताको कमी, कुलत र साथीभाइसँग रहेर विघ्न विनाशी गर्ने बानी आदि कतिपय बालबालिकामा देखिन आएको छ । यस किसिमको व्यवहारलाई सिकाइका रूप मानिँदैन । दुःखमा रुनु, सुखमा रमाउनु जस्ता सहज क्रियालाई पनि सिकाइ मान्न सकिन्न । बालक घिस्रनु, बाच्छा, पाडा लरखराएर हिँडन खोज्नु पनि सिकाइको क्षेत्रमा आउँदैन । सिकाइ भनेको ज्ञान र सिप आर्जन गर्नु नै हो । यसरी आउने व्यावहारिक परिवर्तनलाई सिकाइ भन्नु पर्दछ । कतिपय अभिभावकका गुनासा छन्, आफ्ना बालबालिकालाई विद्यालय पठायो के सिकेका हुन् के जानेका हुन्, के पढाउँछन्, के सिकाउँछन् ? विद्यालयबाट घरमा आएर पढ्ने पनि होइन, कुनै काम लगाए पनि गर्ने होइनन् । बोली व्यवहार केही पनि राम्रो देखिँदैन । अनुशासन र आदर्शको त कुरै छाडौँ भन्दछन् । मोबाइलमा बस्न रुचाउने साइबर पुस्ता चाहिँ बनिरहेका छन् । शिक्षकले ध्यान दिएर पढाइ दिनु पऱ्यो, सिकाइ दिनु पऱ्यो भनी शिक्षकमाथि दोष नआएको होइन । यस्ता प्रशस्त गुनासा अभिभावकबाट आउने गरेका छन् ।

हाम्रा कतिपय विद्यालयमा प्राथमिक तहमा कम पढेका, तालिम र अनुभवसमेत नभएकाले पनि पढाउने गरेका सुन्नमा आएका छन् । यसरी कमजोर शिक्षक र बालमनोविज्ञानको ज्ञानबिना नै शिक्षक नियुक्ति हुने गर्दछन् । शिक्षा सङ्कायमा पनि अन्य सङ्कायमा पढ्न नमिलेपछि बल्ल शिक्षाशास्त्रतर्फ लाग्ने प्रवृत्तिको पनि अन्त्य हुन सकेको छैन । शिक्षकले कक्षामा आफूलाई जसरी मन लाग्छ त्यसरी नै पढाउन पाउने, त्यहाँ कक्षामा पढाउनेलाई ओरिएन्टेसन, पूर्वज्ञानकारी, अनुगमन, सुझाव आदि केही गर्नु नपर्ने जस्ता कुराले पनि प्रतिकूल असर पुऱ्याइरहेको छ । एकातिर कसरी सिकाउने, कक्षाकोठामा रमाउने वातावरण कसरी निर्माण गर्ने, बालबालिकाको मोटिभेसन कसरी गर्ने भन्ने विषयमा अनभिज्ञता नै देखिन्छ भने तालिम, निरीक्षण, अनुगमन, शिक्षण सामग्री आदिको अभाव त छँदै छ । शिक्षामा सुधारका कुरा त जहिले पनि गरिन्छ तर व्यवहारमा सुधार हुन सकेको छैन । शिक्षामा प्राविधिक पक्षलाई छायाँमा राखिन्छ । शिक्षकको योग्यता पनि स्पष्ट किटान हुनु जरुरी छ । कुनै तहको शिक्षक हुन पनि कम्तीमा स्नातक तह अझ स्नातकोत्तर उत्तीर्ण भए राम्रो हो । जुनसुकै फ्याकल्टीमा अध्ययनरत भएका भए पनि योग्यतम व्यक्तिलाई शिक्षकमा छनोट गरी त्यसपछि तालिम र शिक्षण विधिसम्बन्धी जानकारी गराई पठनपाठनमा लगाउने प्रक्रियाको थालनी हुनु जरुरी छ । राम्रो गर्ने शिक्षकलाई पुरस्कार र सम्मान दिई मनोबल बढाउने र अरू शिक्षकले पनि राम्रो गर्दा पुरस्कार मिल्ने रहेछ भन्ने प्रेरणा जगाउने काम हुनु पर्छ ।

जग बलियो भए घर बलियो हुन्छ भने झैँ सिकाइको जग पनि प्रारम्भिक शिक्षादेखि नै बलियो बनाउनुपर्ने हो । सिकाइ अपूर्ण र अपरिपक्व हुनु हुँदैन । विषयवस्तुको अवधारणात्मक ज्ञान त चाहिन्छ नै साथै सिप पनि हुनु जरुरी छ । यसका लागि शिक्षकको सिकाइको पहिलो पाइलादेखि नै कार्यसम्पादनलाई सिकाइको उपलब्धिमा गणना गर्दै लैजानुपर्ने हुन्छ । निरन्तर मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई अङ्गीकार गरी अगाडि बढाउँदै लगे पनि त्यहाँ जथाभावी अङ्क दिँदै विद्यार्थी अपग्रेड गर्ने प्रवृत्ति बढ्दो छ । यसले गर्दा जति जति माथिल्लो कक्षामा गयो विद्यार्थी कमजोर बन्दै गएका देखिन्छन् । यस किसिमको प्रक्रियालाई नहटाएसम्म शिक्षाको स्तर बढ्न सक्दैन । बालबालिकालाई पढाउने शिक्षक हो । शिक्षकले कक्षामा पढाउँछ, त्यहाँ गृहकार्य गराउँछ, परीक्षण पनि गर्छ, भविष्य पनि देखाउँछ । तिनै बालबालिका भोलि राष्ट्रका विभिन्न तह तप्कामा पुग्छन र आफ्नो जिम्मेवारी बहन गर्छन् । बेलैदेखि राम्रो शिक्षा, ज्ञान, सिप र धारणा विकसित गर्दै लगेमा मात्र देशले असल नागरिकका रुपमा पाउने र राष्ट्रनिर्माणमा योगदान पुऱ्याउने हुन्छ ।

हाम्रा कतिपय विद्यार्थी बहुत कठिनतापूर्वक पढ्न आइरहेका हुन्छन् । आफ्नो घरबाट एक घण्टा हिँडेर आउने पनि गरेका छन् । ती नियमित पनि विद्यालय आउन सक्दैनन् । तिनका अभिभावकले आफ्ना बालबालिका विद्यालय जान्छन्, जाँदैनन्, पढ्छन् पढ्दैनन् त्यसमा चासो राख्दैनन् । उल्टो ति सानै बालबालिकादेखि आफ्ना घरायसी काममा सघाउन लगाउँछन् । पढाइमा ध्यान कम जाने हुन्छ । परीक्षामा प्रायः कतिपय अनुत्तीर्ण पनि हुने गर्छन् । यो परिस्थितिमा विद्यालय व्यवस्थापनले त्यस्ता बालबालिकाका लागि सकारात्मक भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने हुन्छ । विद्यालय राम्रो हुन विद्यार्थीले स्तरीय शिक्षा पाउनु पऱ्यो र उसले सिकेका ज्ञान र सिपलाई व्यवहारमा उतार्न सक्नु पऱ्यो अनि मात्र सिकाइका उपलब्धि राम्रो ठान्न सकिन्छ । विद्यार्थीले राम्रो गर्नु भनेकै शिक्षकले राम्रो सिकाउनु हो । विद्यार्थीले सकेन वा परीक्षामा अनुत्तीर्ण भएमा शिक्षक पनि असफल वा उसले राम्रो सिकाउन नसकेको नै ठहर हुन्छ । सिकाइमा विद्यार्थी सक्रिय नभई शिक्षक सक्रिय हुन खोज्नु हुँदैन । सिक्ने सिकाउने विषयमा शिक्षक एउटा कुशल सहजकर्ताका रुपमा आफूलाई लिनु पर्छ । हुन त विद्यार्थीले कतिपय कुरा आफ्ना अभिभावकबाट सिक्छन्, साथीभाइबाट सिक्छन्, छिमेकबाट सिक्छन् । शिक्षकबाट मात्र सिक्दैनन् । यसमा प्रमुख सहजकर्ता भने शिक्षक नै हुन्छ । सिकाइको तात्पर्य ज्ञान, सिप हासिल गरी शिक्षित बन्नु हो । शिक्षितको अर्थ स्वतन्त्र भएर सोच्न र लेख्न सक्ने हुनु हो । एउटा बालकलाई असल नागरिक बनाउन धेरै पक्षको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । यसमा प्रथमतः अभिभावक, समाज, विद्यालय र छरछिमेकको पनि दायित्व हुन आउँछ । वास्तवमा बालकको पहिलो गुरु आमाबाबु हुन् । यसपछि अन्यबाट धेरै कुरा क्रमैले सिक्दै जाने हुन्छ । शिक्षक र विद्यार्थीबिच आपसी सद्भाव हुनु पर्छ । एकले अर्कासित बिनासङ्कोच विचार आदानप्रदान गर्न सक्नु पर्छ । आफू आफूबिच फरक विचार भए पनि त्यसमा सकारात्मक ढङ्गले बुझ्ने र छलफल गर्नु पर्छ । हुन त हाम्रा कतिपय विद्यालयमा शिक्षक र विद्यार्थीबिच सौहार्दपूर्वक विचारको विमर्श हुन नसकेको सुन्नमा आउँछ । हाम्रो परम्परागत धारणामा शिक्षक निपुण हुने र विद्यार्थीलाई सिकाउने मनोविज्ञानमा आधारित शिक्षाले आलोचनात्मक चेत दिँदैन । यसर्थ शिक्षक र विद्यार्थीबिच यस्तो तहगत विभेद हुनु हुँदैन । शिक्षक र विद्यार्थीबिच सिर्जनशीलता र सहकार्य नभई हुँदैन ।

# हावाको प्रदूषणबाट आँखालाई जोगाउने १० उपाय

प्रदूषण एक गम्भीर समस्या हो, जसलाई हामी नजरअन्दाज गर्न सक्दैनौँ। पछिल्ला वर्षहरूमा प्रदूषण उल्लेखनीय रूपमा बढिरहेको छ। हावाको प्रदूषणले मौसममा पनि असर गरेको छ भने हामी मुस्किलले ताजा हावा लिइरहेका छौँ। हावाको प्रदूषणले वातावरणलाई असर मात्र गर्दैन, यसले हाम्रो स्वास्थ्यमा पनि नकारात्मक प्रभाव पार्छ, विशेष गरी आँखामा यसको असर चाँडो देखिन्छ।

हावाको प्रदूषणले आँखालाई सुक्खापन, जलन, र लामो समयसम्म असर गर्ने समस्याहरू जस्तै मोतिबिन्दु वा ग्लाकोमा हुनसक्छ। प्रदूषित वातावरणमा आँखाको सुरक्षा गर्न यी १० उपाय अपनाउन सकिन्छ:

**चस्मा लगाउनुहोस्** - बाहिर जाँदा युभी सुरक्षायुक्त चस्मा लगाएर हिड्नुहोस्।

**आँखा नरगड्नुहोस्** - यदि आँखामा जलन वा चिलाइरहेको महशुस भए पनि त्यसलाई घोट्ने प्रयास नगर्नुहोस्। यसले संक्रमण फैलाउन सक्छ। यदि असहजता लगातार रहन्छ भने नेत्र विशेषज्ञ सँग परामर्श लिनुहोस्।

**आँखाको सरसफाइ कायम राख्नुहोस्** - आँखालाई सफा राख्न सफा कपडा, वाइप्स वा सफा पानीले नियमित रूपमा धुनुहोस्।

**आइ ड्रप प्रयोग गर्नुहोस्** - ओभर-द-काउन्टर लुब्रिकेटिङ आइ ड्रप प्रयोग गरेर आँखालाई ओसिलो राख्न सकिन्छ, जसले प्रदूषणका कारण हुने सुख्खापन कम गर्छ।

**घरभित्रको हावाको गुणस्तर सुधार गर्नुहोस्** - घरमा एयर प्युरिफायर प्रयोग गर्नुहोस् र एलोभेरा जस्ता भित्री बोटबिरुवा राखेर हावाको गुणस्तर सुधार गर्नुहोस्।

**प्रदूषण उच्च हुँदा बाहिर ननिस्कनुहोस्** - हावामा धुलो र हानिकारक कणहरू अत्यधिक भएका बेला बाहिरको गतिविधि सीमित गर्नुहोस्।

**ह्युमिडिफायर प्रयोग गर्नुहोस्** - कोठाको हावा सुक्खा भएमा ह्युमिडिफायर प्रयोग गरेर उचित ओसिलोपना कायम राख्नुहोस्।

**पर्याप्त पानी पिउनुहोस्** - प्रशस्त पानी पिउँदा शरीर हाइड्रेट रहन्छ, जसले आँखा स्वस्थ राख्न मद्दत गर्छ।

**सन्तुलित आहार अपनाउनुहोस्** - भिटामिन ए, सी, र इ युक्त खाना खानुहोस्, जसले आँखाको स्वास्थ्यलाई सुदृढ बनाउँछ र प्रदूषणका असरहरू कम गर्छ।

**आँखा विशेषज्ञसँग परामर्श लिनुहोस्** - यदि तपाईंलाई आँखामा निरन्तर असहजता वा दृष्टि सम्बन्धी समस्या देखिएमा तुरुन्तै नेत्र विशेषज्ञसँग सल्लाह लिनुहोस्।

# अनुदान दिएर कृषिमा प्रोत्साहन गर्दै सूर्योदय नगरपालिका

झापा(प्रस)। सूर्योदय नगरपालिका-४ श्रीअन्तुका डिल्लीराम मुखियालाई गाउँमै उद्यम गर्न रहर थियो। फेरि विदेश जाने मन थिएन। विदेशमा कमाएको पैसा जग्गा जोड्दा, बिहे गर्दा, बच्चा पढाउँदा र घर खर्च टार्दा सकियो। गाउँमै सानोतिनो व्यवसाय गर्न मन भए पनि लगानी नहुँदा उनी दोधारमा थिए।

"गत साल सूर्योदय नगरपालिकाले रेमी कार्यक्रममार्फत कुखुरा पाल्न अनुदान दियो", पौरखी मुखियाले भने, "नगरपालिकाले सात दिनको उद्यमशिलता तालिमसँगै कुखुरा पालन गर्न ४० हजार अनुदान पनि दिएपछि स्थानीय जातका कुखुरा पाल्न थालेँ। अब विदेश जान्न"

डेढ लाख लगानीमा व्यवस्थित खोर बनाएर ६०० वटा चल्ला पालेका उनले कुखुरा बेचेर मनग्गे आम्दानी गरिरहेका छन्। उनीमात्र होइन उक्त वडाका इन्द्रजित मुखिया, सपना सुवेदी, राजेन्द्र गिरी, विराज तामाङले नगरपालिकाको अनुदानबाट कुखुरापालन गरिरहेका छन्।

साढे तीन वर्ष साउदी अरब बसेकी सपना सुवेदीलाई त्यहाँको दुःख सम्झदा आङ सिरिङ्ग हुन्छ। बाख्रा र कुखुरापालनसँगै चियाखेतीमा व्यस्त उनी पनि विदेश नजाने अठोटका साथ कृषि कर्ममा रमाइरहेकी छिन्। नगरपालिकाबाट उनले रु एक लाख अनुदान लिएकी थिइन्।

"गाउँमा केही गर्छु भन्ने सबैसँग लगानी गर्ने रकम हुँदैन। रेमीले बिना ब्याजमा पैसा दिएपछि बाख्रा, कुखुरा पाल्न सजिलो भएको छ। तीन वर्षमा साँवा फर्काउने मात्र हो। ब्याज लाग्दैन", कुखुरालाई दाना दिँदै उनले भनिन्।

गत वर्ष नगरपालिकाले स्वरोजगार कार्यविधि बनाएर उद्यम गर्न चाहनेलाई अनुदानको व्यवस्था गरेको नगरप्रमुख रणबहादुर राईले बताए। व्यक्तिगत रूपमा रु एक लाखसम्म र समूह वा सहकारीमा आबद्ध भएमा रु पाँचदेखि दश लाखसम्म बिना ब्याज ऋण दिइने उनले जानकारी दिए।

# नेपाली सेनामा भर्ना खुल्यो

झापा(प्रस)। नेपाली सेनाले सैन्य पदका लागि दरखास्त आह्वान गरेको छ। सेनाको भर्ना छनौट निर्देशनालयले शुक्रबार एक सार्वजनिक सूचना जारी गर्दै २६०० भन्दा बढी जनशक्ति माग गरेको हो।

स्वीकृत दरबन्दीभित्र रहेका सैन्य पदमा खुला तथा समावेशी प्रतियोगिताद्वारा पदपूर्ति गर्नेगरी आवेदन आह्वान गरिएको भन्दै सेनाले तोकिएको भर्ना केन्द्रमा फाराम बुझाउन अनुरोध गरेको छ। इच्छुक उम्मेदवारले वैशाख २७ भित्र आवेदन दिन सक्नेछन् भने दोब्बर दस्तुर तिरेर थप ७ दिनभित्र पनि आवेदन दिन सक्नेछन्। योग्यताका हकमा कक्षा ८ पास गरेकाले पनि आवेदन दिन सक्नेछन्। यस्तै उचाइ न्यूनतम ५ फिट ३ इन्च पुरुषको हकमा हुनुपर्नेछ भने महिलाको हकमा ५ फिट हुनुपर्नेछ।

# तयार भयो सगरमाथा चढ्ने बाटो

झापा(प्रस)। यस वर्षको वसन्त ऋतु (स्प्रिङ सिजन) मा सर्वोच्च शिखर सगरमाथा आरोहणका लागि बाटो बनाउने काम सकिएको छ। सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समिति नाम्चेको आयोजनामा छ जना आइसफल डाक्टरसहित नौ जनाको टोलीले सगरमाथा आधार शिविरबाट निर्माण सुरु गरेको आरोहणको बाटो सम्पन्न गरेको हो।

'स्प्रिङ सिजन' को सगरमाथा आरोहणको समय सुरु भएपछि आइसफल डाक्टरको टोलीले चैतको दोस्रो सातादेखि बाटो निर्माणमा लागेका थिए। हिउँमा बाटो बनाउने अनुभवी र दक्ष व्यक्तिलाई आइसफल डाक्टर भन्ने गरिन्छ। आधार शिविर व्यवस्थापक छिरिङ तेन्जिङ शेर्पा, आङसर्की शेर्पा र दावाजाङ्बु शेर्पाको नेतृत्वमा गएको टोलीले निर्माण सम्पन्न गरेको सगरमाथा प्रदूषण नियन्त्रण समिति (एसपिसिसी) नाम्चकी सूचना अधिकारी याङ्जिडोमा शेर्पाले जानकारी दिइन्। सन् १९९७ देखि संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय अन्तर्गतको पर्यटन विभागले समितिलाई खुम्बु आइसफलको आरोहण मार्ग निर्माण तथा मर्मतको जिम्मेवारी दिँदै आएको छ। हरेक वर्ष हिउँ परेर बिग्रिएको पुरानो बाटो पहिल्याउँदै नयाँ बाटो निर्माण गर्ने गरिन्छ। आइसफल डाक्टरहरूले आल्मुनियमका भऱ्याङ जोडेर सगरमाथाको चुचुरोसम्म पुग्ने बाटो निर्माण गर्छन्।

चुनौतीपूर्ण मौसम भए पनि १८ घण्टा खटेर टोलीले दुई हजार दुई सय मिटर डोरी राखेपछि २०२५ को सगरमाथा सिजन अब आधिकारिक रूपमा खुलेको समितिले जनाएको छ। खुम्बु आइसफलदेखि क्याम्प-२ सम्म खर्पसमा हिउँ जम्मा भएको बाटो सफा गर्ने, डोरी टाँग्ने र भऱ्याङ राख्ने काम गरेपछि मात्र आरोही सगरमाथाको चुचुरोसम्म पुग्न सक्छन्।

पाँच हजार ३६४ मिटर उचाइमा रहेको सगरमाथा आधार शिविरबाट छ हजार चार सय मिटर उचाइको क्याम्प दुईसम्म दर्जनौँ सानाठुला हिमखाल्डा छन्। क्याम्प दुईभन्दा तल धेरै खाल्डा भएकाले बाटो बनाउने धेरै काम त्यहाँ गर्नु पर्छ। क्याम्प दुईमाथि हिमखाल्डा खासै छैनन्। क्याम्प दुईभन्दा माथिका लागि बाटो खोल्ने तथा डोरी बाँध्ने काम आरोहण टोलीका प्राविधिकले आरोहणकै समयमा गर्छन्।

आधार शिविरमा पदमार्ग निर्माण निकै जोखिमपूर्ण हुने भएकाले बौद्ध धर्म अनुसार लामाबाट पूजापाठ गरी बाटो निर्माणको साइत गरिएको थियो। बाटो निर्माणका लागि एक हप्तासम्म आधार शिविरमै आवश्यक तयारी गरिन्छ। हिमाल आरोहण गर्ने बाटो हिउँ र बरफ खनेर डोरीको सहायताबाट निर्माण गर्नुपर्ने भएकाले ज्यान माया मारेर बनाउनुपर्ने आइसफल डाक्टरहरू बताउँछन्।

हिमपहिरो गएमा बनाएको बाटो बिगार्ने भएकाले एकै स्थानमा पटक पटक बाटो बनाउनु पर्छ। सगरमाथा, ल्होत्से र नुप्त्से हिमाल आरोहणका लागि प्रयोग गरिने आधार शिविर एउटै हो। आधार शिविरबाट क्याम्प दुईसम्म तीन वटै हिमालको आरोहणका लागि बाटो पनि एउटै प्रयोग हुँदै आएको छ। बाटो खुलाउने जिम्मेवारी लिएको एसपिसिसीले बाटो खुलाएर अनुमति दिएपछि मात्रै आरोही तथा आरोहण व्यवसायीहरू दोस्रो शिविरसम्म जान पाउँछन्। आरोहणका लागि शरीरलाई अनुकूल बनाउन आरोही आधार शिविरबाट दोस्रो शिविरसम्म जाने र फर्कने गर्ने भएकाले दोस्रो शिविरमा चाँडै क्याम्प खडा गर्ने काम हुन्छ।

# त्रिवि उपकुलपतिविहीन हुँदा रोकियो प्रशासनिक काम

झापा(प्रस)। त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि) उपकुलपतिविहीन भएको छ। प्रा.डा. केशरजंग बरालले उपकुलपतिबाट राजीनामा दिएपछि त्रिवि उपकुलपतिविहीन भएको हो। बरालले १५ चैतमा राजीनामा दिएका थिए।

उनको राजीनामा बिहीबार प्रधानमन्त्री एवं कुलपति केपी ओलीले स्वीकृत गरे। बरालको राजीनामा स्वीकृत भएपनि निमित्त उपकुलपति तोकिएको छैन। त्रिवि नियम अनुसार तीन महिनासम्म रेक्टरलाई निमित्त दिने सकिने छ। प्रधानमन्त्री ओलीको सचिवालयका एक सदस्यका अनुसार बरालको राजीनामा स्वीकृत भए पनि स्वीकृत भएको पत्र प्रा. डा. बरालले बुझ्न बाँकी भएकाले निमित्त नतोकिएको हो। राजीनामा स्वीकृत भएको पत्र मेलबाट पठाउन बरालले भनेका छन्। 'म पत्र बुझ्न आउँदिनँ। मेलबाट पठाउन भनेको छु,' बरालले भने।

चार वर्षको कार्यकाल भए पनि बरालले १३ महिनामै राजीनामा दिएर पोखरा गएका छन्।

त्रिविमा उपकुलपति नहुँदा प्रशासनिक काम रोकिएको छ। उपकुलपति नभएपछि प्रशासनिक काम रोकिएको कर्मचारीहरू बताउँछन्।

बरालले नै नियुक्तिको लागि सिफारिस गरेका रेक्टर प्रा. डा. खड्ग केसी र रजिस्ट्रार प्रा. डा. केदारप्रसाद रिजाल छन्। बरालको राजीनामापछि केसी र रिजाललाई पनि राजीनामा दिन दबाब परेको छ।

# भारतीय पर्यटकलाई कोशीका नाकामा सुरक्षा जाँच कार्ड

झापा(प्रस)। २०८२ साललाई पर्यटन वर्ष घोषणा गरेको कोशी प्रदेश सरकारले भारतीय पर्यटकको सहजताका लागि भन्दै नाकामा सुरक्षा जाँच कार्ड बाँड्ने भएको छ। पर्यटकका सवारीलाई सीमा नाकाबाहेक बाहिर सुरक्षा जाँच नगर्ने गरी नाकामा सुरक्षा जाँच र रुट परमिट कार्ड शुक्रवारबाट वितरण थालिएको हो।

भारतीय पर्यटकले नेपालमा धेरै स्थानमा सुरक्षा जाँचका नाममा दुःख दिने गरेको गुनासो गरेका थिए। पर्यटन वर्ष मनाउने घोषणा गरेको सरकारले पर्यटक भित्र्याउनका लागि रुट परमिट र सुरक्षा जाँचको कार्ड बाँड्ने योजना ल्याएको हो।नेपाल प्रवेश गर्ने नाकामा स्टिकर टाँसेपछि पर्यटक बस वा अरु भारतीय सवारीलाई अन्य स्थानमा सुरक्षा जाँचका लागि रोकिनुपर्ने छैन। यसरी बाँडिने कार्डमा 'कोशी प्रदेश पर्यटन वर्ष-२०८२, विदेशी सवारीसाधनको अस्थायी रुट इजाजत पत्र तथा सुरक्षा जाँच कार्ड' लेखिएको छ।

कोशी प्रदेशको आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयका प्रवक्ता कमल थापाका अनुसार भारतीय पर्यटकको सहजताका लागि विराटनगरको रानी, झापाको काँकडभिट्टा, इलामको पशुपतिनगर र सुनसरीको कोशी पुलमा छुट्टै युनिट राखेर सुरक्षा जाँचपछि सुरक्षा जाँच र परमिटको कार्ड वितरण गरिने छ। कार्डमा कोशी प्रदेश आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय र कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालयको सम्पर्क नम्बर राखिएको छ। कार्डमा गाडी नम्बर, नेपाल प्रवेशको समय, पुग्ने गन्तव्य, सवारी चालकको नाम, गाडीमा सवार यात्रु संख्या, प्रवेश नाका, बाहिरिने नाका र नेपालमा बस्ने समयावधि उल्लेख गरिएको छ। नाकामा १ पटक विवरण उल्लेख गरेको सवारीलाई प्रदेशका अन्य क्षेत्रमा चेकजाँच नहुने उनले बताए। चैत २७ गतेबाट सुरु कोशीको पर्यटन वर्षमा १० लाख पर्यटक भित्र्याउने प्रदेश सरकारको लक्ष्य छ।

**सुपर काईनेटिक एक्सप्रेस कुरियर**

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय चिठि, पत्र, पार्सल पठाउन परे हामिलाई सम्झनुहोस्।
**बिगत ३ दशकदेखी अनुभवी तथा विश्वासिलो एकमात्र कुरियर**

**सम्पर्क:**
**फोन: ०२३-५४०४७८**
**मो: ९८५२६७७३५५**
**बिर्तामोड (सिटि सेन्टर), झापा, अदुवा खोला छेउ**

## वर्गीकृत विज्ञापन संकलन केन्द्रहरू :

**चन्द्रगढी, भद्रपुर**
लोकबहादुर कुँवर : ९८४२६८३९९६
द्रोण अधिकारी : ९८४२६२८७९१

**दमक**
विष्णु सुब्बा : ९८५२६७०१३७
देविबहादुर बस्नेत : ९८१७९२४६२१

**मेचीनगर**
चारआली : ९८४२७०३०१३
गोबिन्द घिमिरे :
९८१५९५०१५०

**उर्लाबारी**
रुपेन्द्र शेर्मा : ९८४२०९२४०६
विराटनगर
क्रिएटिभ आई: ०२१-५२५६१८

**इलाम, मंगलबारे**
रणवीर लिम्बू
९८१६९८४७५७

**काकँरभिट्टा**
फ्रेन्डसिप पुस्तक पसल
०२३-५६२४२४

**झापा बजार**
बरत राजवंशी
९८१७०४९००१

## आजको राशिफल

**मेष** स्वादिष्ट भोजनको अवसर प्राप्त हुने योग छ। प्रेम जीवन पनि सफल रहनेछ।

**वृष** आज समस्या दर्साउँदा सुखदुःखमा साथ दिनेहरू भेटिनेछन्।

**मिथुन** आज आफ्नो अधिकार प्राप्तिका लागि संघर्ष गर्नु पर्ला।

**कर्कट** पराक्रम बढ्नुका साथै धन लाभका योग पनि देखिन्छन्।

**सिंह** अरुलाई प्रभावित पारेर काम बन्नेछ। लाभदायी छलफल हुनेछ।

**कन्या** रोकिएका अधुरा कामहरू पुरा हुन सक्छ। मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छाउनेछ।

**तुला** प्रेमसम्बन्ध र प्रणयप्रसङ्गका लागि श्रेष्ठ समय रहेको छ।

**वृश्चिक** आफन्त र मित्रवर्गको सहयोग पाइनेछ।

**धनु** वाणीमा कुशलता आउने दिन परेको छ। नयाँ काम र करियरको क्षेत्रमा मन जाने

**मकर** साथीको सुझावले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ।

**कुम्भ** भाग्य बलमा कमी भएको आभास गर्नु हुनेछ। सामाजिक काममा व्यस्त हुने समय

**मिन** बोलीवचन र भाषण आदिमा प्रशंसा मिल्नेछ।